

Asia: VN/28915/2020

## **Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jokamiehenoikeuden nojalla luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Pirkanmaan TE-toimisto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellista asemaa koskevan hallituksen esitysluonnoksen johdosta.

Pirkanmaan TE-toimisto pitää hallituksen esitysluonnosta luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisen aseman parantamisesta ja hyväksikäytön riskin pienentämisestä kannatettavana. TE-toimiston näkemyksen mukaan esitysluonnoksessa esitetyillä toimenpiteillä, kuten luonnontuotteiden kerääjien oikeuksien parantamisella, kerääjän maahan kutsuvien ostajien velvollisuuksien lisäämisellä ja viranomaisten valvonnan tehostamisella parannetaan ulkomaalaisten kerääjien oikeudellista asemaa.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että syksystä 2014 lähtien viranomaisten ja viisumikutsujayritysten välillä on sovellettu luonnontuotteiden poiminnan aiesopimusmenettelyä ja Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistolla on valtakunnallinen luonnontuotteiden keruuta koskeva koordinoititehtävä. Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimisto vastaa työ- ja elinkeinoministeriön määräämän valtakunnallisen erikoistumistehtävän nojalla luonnontuotteiden kerääjien neuvonnasta sekä antaa Suomen edustustojen pyynnöstä lausuntoja kerääjiä Suomeen kutsuvien yritysten taloudellisista edellytyksistä. Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimisto vastaa nykyisin myös ulkomaalaisten luonnonmarjankerääjien keskitetystä neuvontatehtävästä muun muassa lain soveltamiseen liittyen yhdessä työsuojeluviranomaisen kanssa. Esitysluonnoksen mukaan tämä tehtävä jatkuisi. Pirkanmaan TE-toimisto pitää kannatettavana, että ulkomaalaisten luonnonmarjankerääjien lakiin ja sen soveltamiseen liittyvät neuvontatehtävät keskitettäisiin hallituksen esitysluonnoksen mukaisesti myös jatkossa Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistoon.

Esitysluonnoksen mukaan tavoitteena on, että luonnontuotteita ostavien yritysten velvollisuuksista säädettäisiin nykyistä tarkemmin ja velvoittavammin. Ehdotetun lain noudattamista valvoisi työsuojeluviranomainen siltä osin, kuin tehtävä ei kuulu muulle viranomaiselle.

Työsuojeluviranomaisella on jo nykyisin osana ulkomaalaisasioiden mukaista valvontatehtäväänsä velvollisuus valvoa luonnontuotteiden poimintaan liittyvien tukihenkilöiden työehto- ja työnteko-oikeuskysymyksiä, ja tässä tarkoituksessa myös oikeus päästä marja-alan yritysten tiloihin ja kerääjien tukikohtiin. Mikäli esitysluonnoksen tavoitteiden toteutumisen arviointi pitää sisällään työnantajan valvonnan tehostamista ja Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston koordinaatiotehtävään tai työsuojeluviranomaisen valvontatehtävään katsottaisiin jatkossa tarkoituksenmukaiseksi osallistaa eri alueella toimivaltaisen työ- ja elinkeinotoimiston asiantuntijoita, voisi Pirkanmaan TE-toimiston näkemyksen mukaan olla tarpeen uudelleenarvioida alueen toimivaltaisen työ- ja elinkeinotoimiston resursseja koordinaatio- tai valvontatehtävään osallistumiseen liittyen.

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, lakiesitys ei koske luonnontuotteiden keruun tukihenkilöiden oikeusasemaa. Kuitenkin saman työnantajan (ostajan) palveluksessa voi olla myös esimerkiksi luonnontuotteiden keruun tukihenkilöitä, kuten kokkeja, talonmiehiä tai autonkorjaajia. Tukihenkilöt työskentelevät työsuhteessa ja heidän työntekijän oleskelulupahakemuksensa käsitellään toimivaltaisen TE-toimiston työlupapalveluissa. Pirkanmaan TE-toimisto katsoo, että tietojenvaihto mahdollisissa laiminlyönti- ja väärinkäytöstilanteissa, esimerkiksi palkkausta koskevissa tilanteissa, on oltavaa sujuvaa TE-toimistojen ja työsuojeluviranomaisten välillä. Pirkanmaan TE-toimisto pitää tärkeänä myös viranomaisten valvonnan tehostamista, vaikka esimerkiksi ansioiden maksamisen valvonta perustuukin jälkivalvontaan.

Immonen Riku  
Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimisto

Hepoaho Katariina  
Pirkanmaan TE-toimisto